

Regional överenskommelse om utveckling av samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

1 Inledning

Den 1 januari 2018 träder en ny lag om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård (prop. 2016/17:106) i kraft. I samband med detta upphävs nuvarande lagstiftning om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård.

Den nya lagstiftningen syftar till att säkerställa en trygg, säker och smidig övergång från slutenvård till öppen vård och omsorg så att personer som vårdas i sluten hälso- och sjukvård inte ska behöva stanna på sjukhus längre än nödvändigt.

Planeringsprocessen i samband med utskrivning från sluten hälso- och sjukvård förändras och den landstingsfinansierade öppenvården blir huvudansvarig för samordning av processen vid utskrivning och dirigent för samverkan kring den fortsatta vården utanför sjukhuset. Lagen tydliggör också att huvudmännen som regel ska överenskomma om centrala frågor kring utskrivningsprocessen. Först om detta inte varit möjligt träder vissa bestämmelser om fristdagar och ersättningsbelopp in. Den nya lagens potentiella effekt ligger således i huvudmännens egna händer.

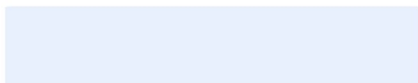
Parterna är överens om att tillvarata den nya lagens omfattande möjlighet att fördjupa och utveckla samverkan kring en trygg och effektiv utskrivningsprocess.

Parterna ser samtidigt att den nya lagstiftningen kräver omfattande förändringar i arbetssätt och ansvar hos båda huvudmännen. Detta kommer kräva en omställning så väl internt hos huvudmännen så som vad gäller samverkan och samarbete kring utskrivning och mottagande i hemmet.

Samtidigt pågår ett arbete med framtidens vårdinformationsmiljö (FVM) i Stockholm län för att digitalisera hälso- och sjukvården för att genom tekniska lösningar öka patienternas delaktighet och skapa förutsättningar för verksamhetsutveckling och samverkan.

Ett annat pågående arbete under de närmaste åren är *Hemsjukvård 2020* som innebär ett eventuellt kommunalt övertagande av hemsjukvård vilket också skulle påverka arbetsprocesser kring utskrivning och mottagande i hemmet för en överenskommelse enligt lagförändringen.

För att skapa förutsättningar för fördjupad samverkan och mot bakgrund av behovet av tid för omställning och processerna kring *Framtidens vårdinformationsmiljö* och *Hemsjukvård 2020* har kommunerna i Stockholms län och Stockholms läns landsting tagit fram denna regionala överenskommelse som sätter fokus på gemensam utveckling av samverkan i samband med utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Överenskommelsen är tidsbegränsad och ska ses som ett steg mot fördjupad samverkan. Enligt överenskommelsen åtar sig parterna att delta i det utvecklingsarbete som beskrivs i den Handlingsplan, bilaga 1, till denna överenskommelse. Överenskommelsen reglerar också betalningsansvaret samt beskriver en gemensam målbild för långsiktig utveckling.

Överenskommelsen ska utvärderas och en inriktning är att en mer långsiktig regional överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård ska finnas senast den 31 december 2019.

Överenskommelse reglerar inte detaljerna kring samverkan i utskrivningsprocessen. Detta kommer att regleras i gemensamma riktlinjer och rutiner som ska beslutas av den politiska samverkansgruppen i länet, *Vård i Samverkan* (VIS). Grundförutsättningarna såsom åtaganden enligt lagen och definitioner beskrivs i bilaga 2 till denna överenskommelse.

2 Syfte och mål

Parterna ska gemensamt verka för en planeringsprocess i samband med utskrivning från slutet hälso- och sjukvård som har den enskildes behov och önskemål i centrum och där målet är att den enskilde känner sig trygg och uppnår högsta möjliga livskvalitet och funktionsnivå i vardagslivet efter utskrivning.

Detta är en tillfällig överenskommelse som ska stödja anpassning till ny lag om samverkan vid utskrivning. Syftet är att den ska stödja ett gemensamt utvecklingsarbete mellan kommunerna och landstinget mot en individcentrerad och sammanhållen vård- och omsorg av god kvalitet för personer som efter utskrivning från slutet hälso- och sjukvården vård behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården och/eller den landstingsfinansierade öppna vården.

Den långsiktiga inriktningen är att antalet utskrivningsklara dagar i länet ska minska och inte överstiga 2017 års dagar i länet under överenskommelsen giltighet. Löpande uppföljning kring antal utskrivningsklara dagar i länet kommer att ske.

2.1 Gemensam målbild för samverkan kring utskrivning från slutet hälso- och sjukvård

Personer som vårdas i slutet hälso- och sjukvård ska inte behöva stanna på sjukhus längre än nödvändigt. Vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård ska den enskilde:

- känna sig trygg
- vara delaktig i sin planering
- erbjudas sammanhållen vård- och omsorg för ett tryggt mottagande i hemmet
- undgå onödig återinskrivning i slutet hälso- och sjukvård
- uppnå högsta möjliga livskvalitet och funktionsnivå i vardagslivet

För huvudmännen ska överenskommelsen också främja god samverkan för en effektiv samhällsekonomisk resursanvändning.

Inriktningen är att parterna ska samverka så att utskrivningsprocessen är trygg och anpassas utifrån den enskildes behov och önskemål. Inriktningen är att personer som är kända i kommunen och den landstingsfinansierade öppna vården och som går hem från sjukhuset med samma eller likartade insatser som innan sjukhusvistelsen eller som

har mindre nytillkomna insatser som inte behöver startas upp samma dag som hemgång ska få gå hem samma dag som de är utskrivningsklara.

Samordnad individuell planering (SIP) ska i huvudsak utföras i hemmet och inte på sjukhus. Personer som på grund av omfattande/komplexa behov och/eller utsatt social situation ska erbjudas SIP innan de lämnar sjukhuset.

Grunden för samverkan är god kunskap om parternas respektive uppdrag och tillit till varandra och den andra partens bedömningar.

Huvudregeln är att personer som vårdas i sluten hälso- och sjukvård ska skrivas ut till det egna hemmet. Med hemmet avses i normalfallet den egna ordinära bostaden eller annat stadigvarande boende. I vissa fall saknar individen eget boende eller kan behöva andra former av temporära boenden. Bedömningen om insats i temporärt boende görs av kommunen.

Länsövergripande riktlinjer och rutiner om utskrivning från den slutna hälso- och sjukvården ska tas framför att säkerställa kvaliteten i en differentierad utskrivningsprocess. (se bilaga 1) Riktlinjerna ska omfatta beskrivning av hur huvudmännen i länet arbetar för att gemensamt identifiera och göra träffsäkra bedömningar av behov i samband med utskrivning. Särskilt viktigt är att utveckla arbetssätt för att tidigt upptäcka personer som har komplexa/omfattande behov vid utskrivning. Vidare ska de omfatta en checklista för att garantera informationsöverföring för att säkerställa att insatser som den enskilde behöver vid hemkomst finns tillgängliga och att de insatser som den landstingsfinansierade vården ansvarar för finns tillgängliga i samband med utskrivning.

Riktlinjer och rutiner ska också beskriva hur kommuner och landsting gemensamt ska arbeta för att säkerställa kvaliteten i inskrivningsmeddelande, rutiner för samtycke och medgivande samt arbetsprocessen kring Samordnad individuell plan (SIP) i samband med utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

2.2 Mål för gemensamt utvecklingsarbete

Denna överenskommelse handlar om gemensam utveckling av samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

Det övergripande målet är att en långsiktig överenskommelse ska vara antagen av samtliga parter senast den 31/12 2019 och träda i kraft i samband med att kommunerna övertar ansvar för hemsjukvård. Den överenskommelsen ska utgå från den gemensamma målbilden ovan.

Målen för utvecklingsarbetet är att:

- Riktlinjer och rutiner för utskrivningsprocessen ska vara beslutade av Ledningsgrupp för samverkan inom vård och omsorg (VIS) i december 2017
- Ett gemensamt förslag på långsiktig hantering av det kommunala betalningsansvaret i länet ska presenteras till VIS i juni 2018.
- Samtliga berörda medarbetare i kommun- och landstingsfinansierad verksamhet har kunskap och arbetar utifrån den nya utskrivningsprocessen i december 2018
- Nytt digitalt stöd för informationsöverföring i samband med utskrivningsprocessen finns i december 2019
- Medeltalet för utskrivningsklara dagar i samtliga kommuner i länet ska vara lägre för år 2019 i jämförelse med år 2017 (Kvalitetsportalen.se)

- Återinskrivningarna för personer 65 år och äldre inom 30 dagar ska minska (VAL data)
- Den enskilde som har en samordnad individuell plan (SIP) känner sig delaktiga i sin planering (Sipkollen.se)

3 Målgrupp

Målgruppen är personer i alla åldrar som efter utskrivning från sluten hälso- och sjukvård behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården och/eller den landstingsfinansierade öppna vården.

Särskilt prioriterade är personer som har omfattande och/eller komplexa behov efter utskrivning.

Barnperspektivet ska särskilt beaktas avseende såväl barn och unga som patienter, som barn och unga som anhöriga till personer som ska skrivas ut från sluten hälso- och sjukvård.

4 Parter

Stockholms läns landsting (SLL), Kommunalförbundet Sjukvård och Omsorg i Norrtälje samt kommuner i Stockholms län.

Om landstinget eller kommunen tecknar avtal med någon annan part och överlåter uppgifter de har ansvar för, ska denna överenskommelse tillämpas.

5 Giltighetstid

Överenskommelsen börjar gälla från den 1 januari 2018. Överenskommelse gäller t.o.m. den 31 december 2019 med möjlighet till förlängning 6 månader i taget.

Överenskommelsens giltighetstid ska anpassas till ett eventuellt övertagande av kommunalt ansvar för hemsjukvård under 2020 då en ny överenskommelse ska vara på plats.

6 Regional handlingsplan

En regional handlingsplan för det gemensamma arbetet med utveckling av samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård har tagits fram. Handlingsplanen gäller under överenskommelsens giltighetstid (bilaga 1).

Handlingsplanen ska stödja ett gemensamt utvecklingsarbete i länet kring processerna vid utskrivning och mottagande i hemmet så att enskilda personer inte behöver stanna på sjukhus längre än nödvändigt och upplever en trygghet och säker utskrivning efter slutet hälso- och sjukvård.

Handlingsplanen är uppdelad i fem områden: riktlinjer och rutiner för utskrivningsprocessen, tryggt mottagande i hemmet, digitalt stöd för utskrivningsprocessen, uppföljning och utvärdering samt gemensam kommunikation. Nedan beskrivs inriktning och delmål för de olika utvecklingsområdena.

Handlingsplanen gäller under perioden augusti 2017 till december 2019. Planen beslutas av och ska följas upp årligen av den politiska samverkansgruppen i länet, Vård i Samverkan (VIS).

För att stödja arbetet med handlingsplanen skapas en gemensam projektorganisation mellan Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) och Storsthlm. Handlingsplanen berör hälso- och sjukvårdens område i större utsträckning och HSF förslås därför vara projektägare samt ansvara för att samordna arbetet.

7 Parterna åtaganden

Parterna ska arbeta enligt utskrivningsprocessen i den nya lagstiftningen (se bilaga 2) och de regionala riktlinjer och rutiner som ska beslutas av VIS i december 2017.

Parterna åtar sig att delta i gemensamt utvecklingsarbetet under överenskommelsens giltighetstid i enlighet med den gemensamma handlingsplanen (Se § 6 samt bilaga 2)

Parterna förbinder sig till att gemensamt arbeta för att antalet utskrivningsklara dagar under 2018 och 2019 i genomsnitt i samtliga kommuner inte ska överstiga antalet utskrivningsklara dagar år 2017 (Kvalitetsportalen.se). Den månatliga uppföljningen av utskrivningsklara patienter ska regelbundet redovisas till VIS. Vid behov kan VIS föreslå åtgärder för att förbättra följsamheten till överenskommelsen.

Parterna åtar sig att bedriva ett eget utvecklingsarbete för att möta kraven i den nya lagstiftningen.

- För landstinget innebär det bl. a att säkerställa att uppdragen till vårdgivare anpassas till kraven och ansvarsfördelningen enligt lagstiftningen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård.
- För kommunerna innebär det bl.a. att säkerställa att biståndsprocessen anpassas till kraven i lagstiftningen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård.

8 Digitalt stöd för informationsöverföring och planering

Ett nytt system för informationsöverföring, gemensamt för alla vårdgrenar, behöver utvecklas för att fullt ut möta kraven i lagstiftningen. Ansvar för detta ligger på HSN och det kommer att ske inom ramen för arbetet med Framtidens vårdinformationsmiljö (FVM) och i samråd med länets kommuner.

Utveckling av digitalt informationsöverföringssystem pågår och fram till dess att ett nytt stöd finns kommer nuvarande system att användas.

I handlingsplanen (bilaga 1) beskrivs mål och aktiviteter för arbetet med att realisera digitalt stöd för informationsöverföring i samband med utskrivning från slutet hälso- och sjukvård.

9 Implementeringsansvar

Landstinget och kommunerna ansvarar för implementering av denna överenskommelse. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen tillsammans med

verksamhetschefer i landstingsfinansierad verksamhet och förvaltningschefer i kommunen har ett särskilt ansvar att tillsammans med underställda chefer på alla nivåer bedriva informations- och utbildningsarbete kring innehållet i överenskommelsen så att den blir känd och följs i respektive verksamheter.

10 Fristdagar och reglering av kommunernas betalningsansvar

Personer som vårdas i den slutna hälso- och sjukvården ska inte behöva stanna på sjukhus längre än nödvändigt. Planeringsprocessen enligt den nya lagstiftningen samt utveckling av samverkan enligt denna överenskommelse ska bidra till att den enskilde på ett tryggt sätt kan komma hem snabbare när personen är utskrivningsklar. För att uppnå målet bör det kommunala betalningsansvaret i framtiden inträda tidigare än idag, inom samtliga vårdgrenar.

Parterna är eniga om följande reglering av kommunernas betalningsansvar under överenskommelsens giltighetstid, 2018–2019:

- Nuvarande antal fristdagar kvarstår, 5 vardagar för den somatiska vården och 30 vardagar för den psykiatriska vården.

Parterna är överens om att alla förutsättningar för tillämpning av ny lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård inte kommer vara på plats den 1 januari 2018. Konsekvenserna av en förändrad utskrivningsprocess behöver utvärderas och ett nytt informationsöverföringssystem finnas på plats innan det kommunala betalningsansvaret kan implementeras enligt den nya lagen. Med anledning av detta sker ingen fakturering fram till dess att landstingets hälso- och sjukvård kan agera efter förutsättningarna i den nya lagen. Dock senast den 31 december 2018.

Parterna ska gemensamt arbeta för att antalet genomsnittliga utskrivningsklara dagar i kommunerna inte överstiger 2017 års nivåer. Det långsiktiga målet om att minska antalet dagar den enskilde stannar inom den slutna hälso- och sjukvården efter att personen är utskrivningsklar ska därför följas upp i kvalitetsportalen. se. Den månatliga uppföljningen av utskrivningsklara patienter ska regelbundet redovisas till VIS. Vid behov kan VIS föreslå åtgärder för att förbättra följsamheten till överenskommelsen (bilaga 1, s.5).

2019 återinförs fakturering för utskrivningsklara patienter. Beloppet för fakturering har sin utgångspunkt från 2017 års ersättningsnivå som är följande:

- 5 042 kr för patient vid enhet för somatisk vård
- 3 638 kr för patient vid enhet för geriatrisk vård
- 4 277 för patient vid enhet för psykiatrisk vård

10.1 Utredning om långsiktig lösning av kommunernas betalningsansvar

En gemensam utredning om en långsiktigt hållbar reglering av det kommunala betalningsansvaret för utskrivningsklara patienter i kommande överenskommelser ska genomföras. Utredningens resultat ska presenteras till VIS senast i juni 2018. Utredningen bör omfatta lämplig antalet fristdagar, nivåer för ersättning samt möjligheten att införa en beräkningsmodell som utgår från genomsnittligt antal utskrivningsdagar, liknande den som Sörmland implementerar.

11 Samarbetsfrågor

Samarbetsproblem ska lösas i dialog på lokal nivå.

För att bidra till gemensamt lärande ska avvikelser följas upp av den gemensamma projektorganisationen och rapporteras i uppföljningen till VIS.(se bilaga 1 s. 5)

12 Uppföljning och utvärdering och avvikelshantering

Överenskommelsen syftar till att främja gemensam utveckling av nya arbetssätt och samverkan och ska den följas upp och utvärderas löpande.

Plan för utvärdering och uppföljning, inklusive rapportering av avvikelser på strukturell nivå både regionalt och lokalt ska tas fram under hösten 2017. (Se bilaga 2)

VIS är styrgrupp för arbetet med utveckling av överenskommelsen under perioden 2018–2019 samt mottagare av uppföljning/utvärderingsrapport. HSF och Storsthlm ansvarar för uppföljning och att samordna den regionala utvärderingen.

13 Uppsägning och omförhandling

Överenskommelsen kan sägas upp med en uppsägningstid om sex (6) månader.